

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 244.

V Ljubljani, v sredo 23. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Boj proti kongregacijam.

Na Francoskem se je izvršil velik rop. Brez pravice, zoper prvotne pojme, na katerih sloni vsa civilizacija, je liberalno-framasonska grabežljivost poštenim ljudem iztrgala iz rok, kar so si z mnogoletnim poštenim delom pridobili. Židovski milijonarji, kateri sede na svojih zlatih vrečah in po časopisju vladajo državo in javno mnenje, se smejejo v pest, ker kar se vzame redovom, to — tako uči zgodovinska izkušnja — zapade židom. Tako je bilo v Avstriji, tako v Italiji, tako bo zdaj na Francoskem. Najdragocenejša monstiranja, ki so jo ob času Jožefa II. v Avstriji vzeli iz samostanov, je zdaj v Rothschildovi zakladnici. Tako je imetje „klerikalcev“ prešlo v „ljudske roke“.

Ali ima ljudstvo res kaj koristi, ako se vzame imetje samostanom? Pomislimo le, za koga redovi delujejo. Med tem, ko kapitalisti grabijo denar samo zase, zahteva odredov njihovo poklic, da uporabljajo svoje imetje v korist bednemu in trpečemu človeštvu. Listi so pisali nedavno, da s tem, da se iztirajo kongregacije iz Francije, je uničenih 4580 plemenitih del. Francoski centralni urad za dobrodelne zavode je priobčil imenik zavodov, ki so morali vsled te postave prenehati. Ti dobrodelni ustavi so: 85 zavodov za revne matere, 97 zavodov za neozdravljive bolnike, 172 delavskih zavetišč, 229 zavetišč za starčke, 389 bolnišnic in brezplačnih lekarn, 389 delavnic, 512 otroških bolnic, 570 ustanov za bolne, 691 sirotišnic, 1428 podpor-nih uradov.

To je velikansko število. Sicer se dobra dela ne dajo izraziti s številkami, a vendar že ta zunanji pregled kaže, za kake namene so vse kongregacije rabile svoje premoženje.

Zdaj pa vprašujemo: Kaj takega je pa ustvaril židovski in framasonski kapital? Menihe in nune tirajo zdaj iz dežele, uradniki in kapitalisti se polasčujejo njih zavodov in knjižnic, njih

bolnišnic in gospodarskih poslopij. Ali bodo ti ljudje tudi stregli starčkom, zbirali zane-marjeno mladino, obvezovali rane?

Denar, ki ga je nabrala krščanska usmiljenost za ubogo človeštvo, se je vrgel v žrelo zlatemu teletu...

Sicer pa Francija brez redov in kongregacij ne bo mogla dolgo izhajati. Država sama je nezmogoča, da bi sama zamašila to vrzel, ki se je z bojem proti kongregacijam pokazala v šolstvu in v humanitarnih napravah. Ljudstvo bo vedno rajše dajalo svoje otroke v verske šole, kakor pa v državne brezverske, v katerih je celo elementarni pouk v verouku izključen. Ta potreba bo rodila kmalu nove kongregacije v drugih oblikah.

Zdaj so pa naši liberalci ner-vozni. Več francoskih redov se želi naseliti v Avstriji. Mi vprašamo, bi-li bilo to za nas koristno ali škodljivo? Da bi bilo z verskega stališča želeli naselitve redov posebno v onih krajih, kjer zdaj primanjkuje duhovnikov, to je jasno. A tudi z narodnogospodarskega stališča bi bilo to priporočati.

Prvič bi dobili mi sem inteligentne sile, ki bi se lotile znanstvenega dela. Ravno francoski redovi so silno mnogo storili za znanost. Njih velikanske knjižnice in njih mnogoštevilna znanstvena dela to pričajo.

Potem ne bi bilo napačno, ako bi prišlo v našo deželo kaj kapitala, ki bi nam pozidal naše razvaline. Poglejmo le Zatičino! Pridne roke meniške so jo sezidale. Bila je lep, prostoren samostan. Ko je prišla sekularizacija, vzela ga je država. In kaj se je zgodilo z velikanskim poslopjem? Pustili so, da je propadalo. Kar je bilo lepega in kaj vrednega, so ali pobrali ali prepustili usodi. Kam je izginila biblioteka? Kje so premnoge važne listine? Delalo se je prav po barbarsko. Zadnji čas je bil, da so menihi dobili Zatičino nazaj. Dobili naj? Ne, vzelo se jim je zastoj, a nazaj je niso dobili, ampak so jo morali drago plačati.

Ali pomislimo na Pletenje! Najlepša stara gotična zgradba naše dežele, neprecenljiv zgodovinski ostanek, je tamošnja cerkev. In kaj je z njo? Ko so pregnali menihe, prepustili so vse propasti. Kjer je bil prej lepo urejen samostan, so zdaj razvaline. V hlev so izpremenili cerkev, razbili krogovičje, razdrli okraske, in žalostno gleda lepo gotično rebrovice iz te razvaline. To je bilo barbarsko, res kulturne države nevredno. Prisli so menihi, drago plačali še enkrat to, kar so jim drugi prej vzeli in razbili. In prva misel teh menihov je, da pozidajo razvaline in deželi ohranijo enega najznamenitejših njenih zgodovinskih spomenikov.

In naši liberalci vpijejo zoper kongregacije in redove! To morejo le barbari. Pri nas je vsak red storil desetkrat več za deželo, kakor dr. Tavčar z vso svojo stranko. Le surovost in brezmejno slepa strast se more pridruževati nemško-nacionalnemu kričanju, ki slednjič ni nič drugega, kakor neka posebna vrsta vpitja »Los von Rom!«

Državni zbor.

Dunaj, 23. oktobra.

Nujni predlogi.

Vlada meni, da je najnujnejša naloga državnega zbora rešitev državnega proračuna za bodoče leto. In kdo more temu ugovarjati? Proračuni se delajo pro futuro, a ne — pro praeterito. V Avstriji pa je že stara navada, da se proračuni v zbornici rešujejo ko finančna uprava že pripravlja računске zaključke. Zadnja štiri leta pa avstrijski parlament niti mislil ni na najvažnejšo svojo pravico in dolžnost, da bi rešil proračun. Vladala je vlada samovoljno s § 14. Tako vladanje je sicer jako enolično, toda protustavno. Parlament pa je sam kriv, ako si je morala vlada pomagati s § 14. Država ni mrtev stvar, ampak živ organizem, ki potrebuje živčevja in postrežbe. In ker ta organizem ni dobil postrežbe, potrebne hrane, poiskal in uzel si jo je sam. To je sicer proti običajem, proti duhu ustave, a ne proti naravi. Sedanja vlada pa naglaš ob raznih

prilikah, da se protivi začasnim proračunom, § 14 pa naravnost zametuje. Iz tega sledi, da je razprava o proračunu skrajno nujna. Vlada se tudi trudi z vso silo in vsem vplivom, da bi še pred Božičem proračun spravila pod streho.

Vse stranke skoraj brez izjeme uvažujejo tehtne razloge, s katerimi skuša dr. pl. Körber pridobiti poslance za okrajšano razpravo. Toda mnogi poslanci so že obljubovali svojim volivcem, da hočejo vladi pokazati zobe in podkovane svoje čevlje. In ta prilika se nudi pri proračunu. Ali naj molče in v žepu pesti tišče? S temi pomisleki se mora boriti vlada, ki je pričela inicijativo. Mnogo je na jeziku, mnogo na srcu poslan-cem, ki resno smatrajo svojo poslansko dolžnost. Saj smo bili priče zadnja leta, da so najnižji vladni pisarji narekovali javno mnenje in dajali navodila osrednji vladi. Da, dogajale so se naravnost nečuvne stvari pred očmi in z vednostjo vladnih organov. Tu je treba pač brezove metle. Treba je javno grajati, kar je graje vredno. Tudi to je potrebno in nujno.

Toda avstrijske zbornice poslovni red je kakor nalašč ustvarjen za obstrukcijo. Stvaritelji tega poslovnega reda gotovo niti sanjali niso o obstrukciji in, da ji sami polagajo temelj. Treba je le 20 poslancev, ki predlagajo, naj se nujno obravnava o vprašanju, ali so n. pr. na Martu ljudje, in zbornica ima posla vsaj teden dni. Na ta način je nemška levica uprizarjala svojo obstrukcijo, ki je iznajdba modernega parlamentarizma.

Da pa me kdo napačno ne razume, takoj naglašam, da se vsak dan lahko dogodi slučaj, ko je treba nujne razprave in jasnega odgovora od vlade. Tako je bilo nujno potrebno, da je dr. Foit sprožil vprašanje o carinskem tarifu. Dr. pl. Körber je zadostno označil stališče avstrijske vlade, kar ne ostane brez dobrih posledic.

Manj nujen je bil predlog Kaftanov glede železne industrije. Vprašanje je važno, a z nujnim predlogom se ne klatijo zvezde z neba. Niti vlada niti parlament ne moreta

LISTEK.

Majakov čuvaj.

Spisal H. Sienkiewicz. — Preložil V. P.

(Dalje.)

Morda se mu je zdelo, da je to največja človekova sreča, če se ne potepa uprav-zato, ker ga je metala nestalna usoda po vseh morjih in zemljah, neprivoščujoč mu niti trenutka za oddihljaj. Navadil se je ne-zgod tako, da se mu je zdel mir nekaj ne-dosežnega. Upanja se je že davno odvalil. Pa glej, tu je dobil hipoma, tekem 12 ur službo, katera je bila zanj kaj pripravná! Ni čudno tedaj, da je bil radosti ves oma-mljen ter samega sebe vpraševal, je li res majakov čuvaj? Pa istina je govorila k njemu sama, in tako mu je minula ura za uro.

Gledal je, zrl v daljavo, prepričeval se, kakor bi videl danes prvič morje. Svetilnica je pošiljala v temo magični tok mameče svetlobe, za katerim se je razprostirala črna, grozovita, skrivnostna daljava. Pa ta daljava je zopet kakor hitela k svetlobi. Dolgi, kilometrski valovi so butali rjoveč ob skal-nati breg pustega otočiča, kjer je ozarjeval njihove openjene grebene bajni majakov sij. Priliv je rastel višje in višje zaplavljaljoč peščenine. Skrivnostni oceanov govor se je

glasil gori močnejše in gromoviteje; podoben je bil tu ropotu topov, tu šumenju gozdov, tu oddaljenemu, tihemu žuborenju množice, ter se v višavi izgubljal. Potem se je zopet zadiral v starčkov sluh v globoki izdihljajih, zopet kakor ihtenje — pa zopet kakor oglušujoč krik. Konečno je veter vendar zapodil sive megle, pa pripihal obilo črnih pretr-ganih mrakov, ki so zasenčili kraljico noči, blede luno. Od zahoda je veter vedno na-raščal. Valovi so se razkačeni vpenjali na visoko majakovo skalo, oplakujoč s srebrno peno tudi njegove temelje. V daljavi je bu-rila nevihta. Na temnem, razvalovljenem morskem zrcalu je zamigljalo nekaj zelenih lučič, ki so bile razobešene na ladijskih par-nikih. Te zelene točke so sijale tu v višavi, tu so zapadle v morsko brezdnost, včasih so se zibale na desno ali na levo.

Skawinski je stopil v svojo sobo. Tam zunaj na ladjah so se borili ljudje z nočjo, s temo, z razsrjenimi valovi — v sobi pa je bilo tako tiho in mirno... Le slabi od-mev morske nevihte je prodiral v sobo; eno-lično tiktakanje stenske ure je zazibavalo v sanje utrujenega starca.

II.

Minevale so ure, minevali so dnevi, tedni...

Brodarji trdijo, da jih kliče in vabi včasih nekaj, zlasti, če je morje hudo raz-burjeno. More - li morska globočina klicati tako vabljivo mladega moža, kako se le sta-rega; njega kliče še neka druga neskonč-nost, še temnejša in skrivnostnejša, in čim bolj je utrujen in postaren, tem ljubši mu je ta poziv. Pa hoče ga li kdo slišati, mora biti vse tiho. Razun tega ljubi starost osam-ljene kraje, ker čuti že grobni mir. Majak je bil Skawinskemu grobna veža. Nič ni enoličnejšega od življenja na majaku. Od-ločijo li se zanj mladi ljudje, gotovo ga zopet hitro zapuste. Majakov čuvaj je na-vadno starejši, zamišljen in zase živč mož.

Ce zapusti kdaj svoj majak ter pride zopet mej ljudi, hodi mej njimi kakor človek, ki se je zbudil iz globokega spanca. Na ma-jaku ni neznatnih dojmov, ki v navadnem življenju obračajo vso pozornost nase. Vse, kar čuvaj srečava, je ogromno in pogreša strogo določenih mej. Nebo — to mu je svet, voda — ta mu je drug, in v sredi ne-skončnosti — edino človeško bitje, je on, čuvaj majakov! To je življenje vednega pre-mišljevanja, iz katerega ne moti čuvaja nič, niti njegovo opravilo ne. Dan je dnevu po-doben, kakor jagode na molku, le vremenske izpremembe prinašajo neko različnost.

Pa Skawinski se je čutil vendar sreč-nega, zelo srečnega, kakor ni bil še nikoli. Vstajal je za svitanja, zajutrkoval, osnažil svetilnik, nato sedel na balkon ter gledal na široko morje; njegove oči se niso mogle nasititi slik, ki so se mu razvijale pred očmi: Na temnomodri gladini so se mu prikazo-vali navadno celi roji jader; jadra so se pa bliščala na žarečem solncu tako močno, da mu je mamilo vid. Drugič je videl celo vrsto ladij, ki so gnane od pasatnih vetrov, plavale kakor roj galebov ali albatrosov. Rudeče bečke so se lahno zibale v jasnih valovih. Mej jadra se je pa vzdigal vsak dan opoludne ogromni steber sivega dima. Bil je parnik iz Novega Jorka, ki je peljal po-potnike in blago v Aspinval. Od druge strani balkona je videl Skawinski, kakor bi na dlan gledal, Aspinval in njegov živi pri-stan, v njem pa cel gozd jambov, ladij in čolničev, za njimi pa bele hiše in mestne stolpe. Z majakove višine niso bile aspin-valske hiše nič večje, kakor vrabčeva gnezda, čolniči kakor hrošči, in ljudje so gomzeli, kakor drobne točke na belem kamnenem tlaku. Jutranja lahna sapica je zanašala k njemu od vzhoda nemelodično zmes člove-veških glasov, raznega ropota, včasih tudi ušesa boleč parnikov žvižg.

(Dalje prih.)

odpraviti nepriliko, s katerimi se mora boriti industrija vohbe. Priznati pa moramo, da je Kaftan utemeljeval predlog stvarno in temeljito.

Tretji nujni predlog je bil Vychodilov, da naj vlada čimprej odpravi državne mitnice. Zbornica je že dvakrat, a danes tretjič soglasno sklenila, da se odpravijo državne mitnice na cestah in mostovih. To je splošna želja prebivalstva in poslancev.

Spomladi, dne 22. sušca, je zbornica med glasnim odobravanjem sklenila, naj vlada že s prihodnjim letom opusti to zapuščeno starega birokratizma. Toda sklep zbornice je obležal v »gosposki hiši«. Vsa mitnina znaša na leto okroglo 6 mil. kron, 4 mil. dobe zakupniki in mitničarji, 2 pa država. Ali ni čudno, da se vlada tako odločno upira tej splošni želji? Povsod najde izgovore, vedno las v jajcu! Za odpravo mitnic je bilo oglašanih zopet mnogo poslancev, mej njimi tudi trije slovenski. Prišli pa so na vrsto le Tschernig, Jaroš, Zimmer, Götz, Zazvorka, Stojan in Schraffel. Govoril pa je tudi fin. minister dr. vitez Böhm, ki je navajal, da bi spravi drž. proračun iz ravnotežja, ako ne dobi nadomestila. Kakor ob času obstrukcije so klicali mnogi poslanci: Mi hočemo in zahtevamo, sicer ustavimo delo. Finančni minister gotovo ni pričakoval tolike nevolje. Sicer pa je res: Za puške in topove je vedno dovolj na razpolago, a za vsakdanji kruh mnogim revežem država večkrat nima zrna soli. Radovedni smo, kaj stori proračunski odsek. Izgovor, da so zakupniki mitnic obvezani na daljnih šest let, je jalov.

Danes je prišel na vrsto tudi Kaftanov predlog, da naj se poddržavita severozapadna železnica in proge privileg. avstro-ogerske železnične družbe. Do 4. ure so govorili Kaftan, Kindermann, Ellenbogen in želez. minister dr. vitez Wittek. Minister je na lep način odklonil predlog, češ, da to vprašanje ni še zrelo. Mi temu nikakor ne moremo pritrditi, pač pa kreditna banka dunajska. Dočim je Kaftan zahteval poseben odsek za to vprašanje, je želez. minister mnenja, naj bi se železnični odsek bavil s tem vprašanjem. Sedaj govori dr. Steinwender.

Danes utegne biti ta razprava končana in jutri pride na vrsto nujni predlog dr. Stranskega glede dogodkov povodom otvorenja nemškega otroškega vrta v Litavi. Pri tej priliki bode razprava gotovo živahna in burna.

Dalje pa so na vrsti še nujni predlogi proti francoskim kongregacijam in o zavarovanju za starost in onemoglost. Četudi bodo ta teden do petka seje vsak dan, ni upanja, da zbornica že v petek prične razpravo o proračunu, ako se ne zapre zatvornica gostobesednosti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. oktobra.

Naseljevanje francoskih redovnikov v Avstriji.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je odgovoril naučni minister dr. Hartel na znano interpelacijo nemškega liberalca dr. Grossa glede »velikanske« nevarnosti, ki preti Avstriji od strani kongregacij, ki se izselijo iz Francije. Minister je izjavil, da so došle vladi dosedaj le tri prošnje od francoskih kongregacij. Vlada je dala dosedaj dovoljenje za bivanje na Solnograškem samo 25, reci in beri: petindvajsetim redovnicam iz reda karmeličank, ki so dosedaj bivale v Versailles u. Imenovani red je v državi priznan in ima več naselbin, mej temi tudi eno na Selu pri Ljubljani. O obeh ostalih prošnjah se vrše še posvetovanja. Samo po sebi je umevno, pravi minister, da se bodo pri razsojevanju o takih prošnjah izvedle najnatančnejše preiskave. Minister nadalje citira dotične pri nas veljavne določbe, glasom katerih se morajo zunanji kleriki izogibati vsake agitacije ter dokazati, da se lahko vzdržujejo z lastnimi sredstvi. Doslej ni prosila še nobena francoska kongregacija za priznanje avstrijskega državljanstva, ki bi jo usposabljal za izvrševanje dušnega pastirstva in učiteljevanja. — Torej samo 25 redovnic je prišlo dosedaj v našo državo, in sicer takih, ki imajo že svoje naselbine pri nas, in vendar tak hrup v židovsko-liberalnem taboru. Liberalizem

mora pa res biti na zelo slabih nogah, če se že trese pred petindvajsetimi slabotnimi ženskami, ki se nikdar ne bodo pokazale v javnosti. — Kakor znano, je v zadevi tega vprašanja nemška ljudska stranka vložila nujni predlog. Včerajšnji dunajski listi pa poročajo, da stranka odstopi od nujnosti, če jo bo zadovoljil odgovor naučnega ministra. Kako milostno!

Termno-kupčija s žitom.

Pododsek poslanske zbornice, ki se peča s tem vprašanjem, je imel včeraj sejo, v kateri je poslanec dvorni svetnik Ploj podal svoje poročilo. Vsebinska poročila se je sicer za sedaj proglasila za tajno, vendar pa objavljajo listi že sledeče podatke: popolna brezpogojna odprava termino-kupčije s poljskimi pridelki; borza z deželnimi pridelki se mora podrediti poljedelskemu in trgovinskemu ministerstvu; prvo mora imenovati komisarja in njega namestnika kot svojega zastopnika; trgovske običaje morata odobriti imenovani ministerstvi in smejo proti njim vlagati ugovore poljedelske korporacije; konečno se morajo primerno premeniti določbe o komisijski trgovini z dež. pridelki. — To poročilo gre sedaj v tisk in potem se prične o njem razprava. Prihodnja seja tega odseka je prihodnji torek. Govori se, da se bo našla v odseku večina za popolno odpravo termino-kupčije.

Mitnice zopet odpravljene.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je bil soglasno sprejet nujni predlog poslanca Vychodila, naj se odpravijo vse državne mitnice. Soglasno je tudi obveljal nadaljni predlog, da mora ta zakon stopiti v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta. (Burni klici po vsej zbornici: Soglasno sprejeto! Proč z mitnicami!) Finančni minister je sicer izjavil, da ta zakon ne more prej stopiti v veljavo, dokler zbornica ne dovoli pokritja, toda poslanci so klicali, naj vojni minister ne zahteva toliko, da ne potrebujemo novih topov. Posebno dobro je pa zavrnil ministra posl. Schraffl. Rekel je mej drugim: Velika gospoda itak ne občuti tega bremena; vozi se s posebni vlaki, avtomobili in drugimi prevoznimi sredstvi. Mitnice so samo za kmeta in obrtnika. Vse države so že odpravile mitnice. Ako torej naša vlada res ne zna najti potrebnega pokritja, naj se obrne za svet v druge države. Če je posnela naša vlada po drugih državah pikelhavbe, gumbe za dokolenice in drugo, naj jih posnema še v tem važnem vprašanju in oprostí kmeta tega davčnega jarma. Radovedni smo, če se bo vlada ustavljala tudi soglasnemu sklepu zbornice.

Hrvatski deželni zbor razpuščen.

Doba sedanjega zasedanja hrvatskega deželnega zbora je bila izredno kratka; po včerajšnji drugi seji je namreč ta zastop razpuščen. V včerajšnji seji je bila rešena samo edina točka dnevnega reda, namreč volitev delegatov v budimpeštanski parlament. Zedinjena opozicija se volitev ni udeležila ter je ostavila dvorano. Izvoljeni so kajpada sami vladni mameluki, kakoršni so dosedaj »zastopali« hrvatske interese v Budimpešti. Takoj nato je ban Khuen-Hedervary, katerega je dovedla koncem seje v zbornico posebna deputacija, prebral kraljev odlok, s katerim se razpušča deželni zbor. V odloku se naglašja, da je deželni zbor razpuščen radi tega, da se bodo hrvatski poslanci udeleževali razprav v Budimpešti in da bota imela oba zastopa enako legislativno dobo. — Sedanji deželni zbor je bil izvoljen v prvi polovici meseca julija 1897 in se je sešel k prvi seji dne 29. julija. — Nove volitve razpiše v kratkem ban Hedervary. Boj bo zopet hud, kakor je povsodi, kjer delajo volitve Mažari, toda upanje je, da bo zedinjena opozicija izšla iz boja še številneja.

Odkrita beseda socijalnega demokrat.

Znano je, da nekatera centralna vodstva socijalnih demokratov kaj malo umejo »svobodo« in »prсто« mišljenje svojih sodrugov v provincijah. Često nastopajo centralna vodstva z vso silo terorizma in zahtevajo od sodrugov, da se jim brezpogojno pokore. To taktiko odobrava tudi mnogo sodrugov, ki po raznih drugih krajih nosijo zvonce. Pokazalo se je to posebno na zadnjem stran-

karskem shodu nemške socijalne demokracije v Lubecu, kjer so se s terorizmom zaprla usta sodrugu Bernsteinu in se je sploh obsodila vsaka njegova kritika. O tej značilni točki strankarskega shoda nemške socijalne demokracije v Lubecu se je sedaj izrekel vodja bavarske socijalne demokracije Vollmar. Dejal je, da mora postopanje proti Bernsteinu vsekakor grajati. Ali je absolutna prostost kritike, ali je pa ni. Tako tudi v slučaju Bernsteinovem. Radi načina kritike se ne sme nihče obsoditi. Sodba strankarskega shoda proti Bernsteinu je nekaj nemogočega. Ali mora sedaj Bernstein popolnoma umolkneti, ali se pa mora postaviti v protislovje z resolucijami, ki so bile na shodu sprejete. Tako Vollmar. Utegne se tudi Vollmarju v imenu »prostosti« prigraditi isto, kar se je dogodilo Bernsteinu.

Vojna v Južni Afriki.

Angleški kralj je razodel svojemu ljudstvu srčno željo svojo. Izrekel se je, naj bi bila vojna v Južni Afriki končana še pred njegovim kronanjem. Ako se Burom do tedaj posreči, zapoditi Angleže iz Južne Afrike, bode želji angleškega kralja po koncu vojne ustrezno. »Daily Express« poroča tudi, da je kralj Edvard VII. za to, da se v Južni Afriki uporabi razna izredna sredstva proti Burom. Pariški »Journal« poroča, da se bode privatni tajnik Krügerjev s posebnimi naročili vrnil v Pretorijo. Bruseljski viri poročajo, da je Krüger dobil od neznane osebe dva milijona frankov v angleškem zlatu z naročilom, naj s tem denarjem spopolni oboroženje Burom. Po izjavah Schalk Burgerja je 15.000 kapskih Holandcev pod orožjem za bursko stvar. Bilo bi pa še več Holandcev pod orožjem, ako bi Buri imeli zadostno orožja. Tudi mnogo Angležev v kapski koloniji je pričelo simpatizirati z Buri, ker jih je despotična angleška vojaška uprava razdražila in ker so prepričani o onemoglosti Angleške. Buri, Afrikanci in kapski Holandci so odločeni otresti se angleškega jarma in ustvariti absolutno neodvisno južno-afriške države. Iz Laurence-Marqueza se poroča preko Lizabone: Buri so presenetili in napadli v Swazi-deželirazne postojanke Angležev in ujeli par sto angleških vojakov. Ko so odvzeli Angležem orožje, municijo in del hrane, so Angleže zopet izpustili. — V Laurence-Marquezu imajo Portugalci zastraženo ondoto angleško poslaništvo, ker se boje burskega napada na angleško poslaništvo. Ker je Botha ušel Angležem, skušajo angleški listi svoje čitatelje tolažiti s tem, da pišejo, da je velik del Bothovih vojakov še obkoljen od angleških čet. — Nizozemski listi poročajo, da vlačijo Angleži ujete burske žene in otroke čisto seboj. V slučaju, da angleške vrste Buri presenetijo z napadom in prično streljati na Angleže, postavijo Angleži v prve vrste in pred svoje topove burske žene in otroke. Tako se Angleži čisto rešijo burskega napada. Črnci, ki so mej angleškimi vojaki, dobe za vsacega Bura posebno nagrado, in sicer za vsacega ujetega Bura tri funte šterlingov, za mrtvega Bura pa pet funtov šterl. Umevno je, da te zveri v človeški podobi ne oddajo nobenega ujetega Bura, ampak vsakega Bura, ki jim pride pred oči, ustrelje kot psa, vsaj dobe za vsacega Bura 120 kron naše veljave. Da se more te črnce tako plačevati, ostaja angleška vojna uprava dolžna svojim angleškim vojakom, ki hodijo po Južni Afriki z lačnimi želodeci. Posebno neodvisnih poročil iz Južne Afrike ne bode mnogo, ker je neodvisen list »South African News« prenehal izhajati in je sedaj poročevalstvo v Južni Afriki v rokah angleško prijaznega časopisja. — V Pretoriji so Angleži izdali novo listo burskih voditeljev, ki so obsojeni na »prognanstvo« iz Južne Afrike. Na listi je dvanajst imen, mej njimi tudi ime Scheeferjevo. Angleži bodo pač morali še precej dolgo časa čakati, da vse bureke voditelje prepode iz Južne Afrike. Morda bodo prej leteli od tod Angleži sami. — Določbe vojnega stanja v Kaplandu so bile včeraj objavljene. Po teh določbah ne sme nihče ostaviti dežele brez dovoljenja ne po morju in ne po suhem; razširjanje časnikov s »hujskajočimi« članki je prepovedano, ravno tako tudi trgovina s kontrebandom. Prepovedano je brez uradnega dovo-

ljenja nositi orožje in imeti v zalogi streljivo in druge vojne potrebščine. Brzjavke in pisma bodo cenzurirala angleška oblastva. No, poslednja določba je bila že doslej zadostno v veljavi. — O sedanjem položaju na bojišču podaja Kitchener naslednje poročilo: Od dne 14. oktobra je padlo 25 Burom, 28 je ranjenih, 190 ujetih, 50 se jih je udalo. O svojih izgubah mož molči! Bothove oddelke so Angleži »potisnili« v smeri proti okraju Ermelo. Angleške čete so z njimi v vedni dotiki (morda še preveč!). Vreme je skrajno neugodno in ovira gibanje Angležev. Patrolujo polkovnika Pilcherja so Buri ujeli 19 t. m. blizu Smietfielda. Vkapski koloniji je smuta, ki se nahaja pri Graafrinetu, v veliki stiski. Buri ga obkoljujejo. V notranjem in na jugu je vse »pojasnjeno« razun okraja Ladysmith, kjer se nahaja Scheeferjev oddel. Poskus kapskih vstašev, da bi prodrli od Kalvinije proti jugu, so Angleži preprečili.

Književnost in umetnost.

Ravnokar je izšla naša najboljša cerkvena pesmarica v drugi izdaji:

»Cecilija«. I. del. Drugi, popravljene in pomnoženi natis. Uredil Anton Foerster. Izdala in založila »Družba svetega Mohorja« v Celovcu. 1901. — Bile so res že velike težave, ker so se stare »Cecilije« porabile, a novih ni bilo dobiti. V mnogih cerkvah so morali že prav beračiti za knjige, da so jih nabrali od starih naročnikov še toliko, da so jih imeli cerkveni pevci za silo vzeti v roke. Zdaj je pa »Družba sv. Mohorja« pomogla in izdala drugi natis »Cecilije«.

Nekaj pesmi, ki so ustrezale le boljšim cerkvenim zborom, je g. urednik nadomestil z ložjimi, pridal drugih potrebnih in uredil vso izdajo tako, da bo samostalno ustregla tudi cerkvenim dijaškim zborom. Ta prvi zvezek vsega:

I. Masne pesmi. Za vsako mašo so odločeni trije razni napevi. II. Cerkvno leto, v katerem so pesmi za Gospodove praznike in za razne čase cerkvenega leta. III. K blagoslovu s presv. Rešnjim Telesom. IV. Razne pesmi (Marijine in o raznih svetnikih itd.).

Nujno potrebno je bilo, da se je popravilo besedilo prve izdaje. Jezik je bil tu in tam okorn in nepravilen, slog slab in prisiljen. Tudi vsebina ni bila povsod prav skladna s liturgijo. Tega težavnega dela se je lotil v. g. dr. Gregorij Pečjak. Odstranil je jezikovne napake, revidiral besedilo v liturgičnem smislu. Več pesmi, katere niso nikakor ustrezale umetniškim zahtevam, je nadomestil s svojimi lastnimi.

Tako torej gre »Cecilija«, pomnožena in popravljena v drugič med slovensko ljudstvo. Težko je povedati, koliko je koristila že prva izdaja našemu ljudstvu; prepričani smo, da bo tudi ta druga izdaja si ohranila častno mesto na naših cerkvenih korih. A.

Nova slovenska narod. igra izšla. Dobili smo 105. in 106. snopis »Slovanske knjižnice«, ki prinaša: »Desetega brata«, narodno igro v petih dejanjih s petjem. Po Jurčičevem romanu spisal Fran Govekar.

Nekatere surovosti bi bil Govekar lahko izpustil, vključ temu da je »Narodov« urednik. Scenična vprizoritev ni slaba. A.

Javno vprašanje.

Očividna in satanska obrekovanja, ki jih je zadnji čas z zlobnim namenom nagromadil »Slov. Narod« o loškem uršulinskem samostanu na tako ostuden način, da se zgrajajo celo naročniki »Narodovi« sami, — so že kar vnebovpijoča krivica, in ni, da bi molčali.

Ker se p. n. redovnice same ne morejo zagovarjati, zato čutimo hvaležno dolžnost mi loški meščanje, ki dajemo samostanu v vzgojo svoje hčerke in smo vedno priče o vseh ugodnostih, ki jih nudi našim otrokom i gledé šole, i gledé vzgoje i gledé zdravja, da vprašamo javno:

Kako morejo javne oblasti, ki morajo ščititi svoje zveste podanike in ki jim je gotovo znano, da se je samostan zadnjih deset let z ogromnimi stroški v vsakem oziru popolnoma prenovil, ki jim je znano, da si samostan prav v tem času gradi zopet z lastnimi preobilnimi stroški svoj vodovod, ki jim dalje ni neznan, da je sedanja neumorno delavna č. g. predstojnica dobila prav vsled mnogih zaslug prišli in pri samostanu od cesarja zlat križec s krono kot odlikovanje... , kako morejo, vprašamo — javne oblasti dopustiti tako kričečo in vidno krivico ter dovoliti,

da se v javnem časopisu jemlje ugled in dobro ime slavnoznega vzgojevalnega zavoda?

Loški meščanje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. oktobra.

Osebnosti. Imenovan je za ravnatelja škofovega konvikta v Trstu č. g. Hinko Šonc. — Novomašnik č. g. Lampert pride za duhovnega pomočnika v Kastav. — Prestavljen je davčni praktikant g. Tomaž Tavčar iz Radovljice v Škofjo Loko in g. Ivan Kilar iz Loža v Velike Lašče. — Izprašana učiteljska kandidatinja gđc. Leopoldina Murgel je imenovana za suplentko na ljudski šoli v Srednji vasi, okraj Kočevje. — Deželni šolski svet za Koroško je imenoval gđc. Jelo Tavčar za učiteljico v Globasnici. — 25letnico odkar slušbuje kot svečenik na Roveriji v Istri, praznuje te dni častiti gospod Josip Velikanje, rodom Slovenec. Na svoj strošek je ondi sezidal šolo in storil veliko dobrega ljudstvu.

Spremembe v drž. veterinarski upravi. C. kr. dež. živinozdravnik gosp. I. Wagner pride v VII. razred drž. uradnikov in dobi naslov »dež. veterinarski referent«. Veterinarski koncipist pri dež. vladi g. Al. Paulin je kot okr. nadživinozdravnik pomaknjen v IX. plač. razred drž. uradnikov. Dalje so okr. živinozdravniki gg.: Tomaž Wirgler, Ferd. Gašpari, Otmar Skale in Jožef Sadnikar postali okr. nadživinozdravniki IX. plač. razreda in okr. živinozdravniki gg. Franc Majdič, Maks Paulin, Anton Korošec, Rudolf Salloker, Hugon Turk, Al. König in Ivan Rajer imenovani okr. živinozdravniki X. plač. razreda.

Nevarno obolel je č. g. Anton Hvalica, dekan v Št. Petru.

Zahvala. Ker se vsem velečislanim damam in gospodom, ki so me počastili na praznik mojega 50letnega delovanja, ne morem osebno zahvaliti, zato se najprisrčneje zahvaljujem na tem mestu!

Fr. Raktelj, šol. vodja.

Poslanec dr. Ferjančič proti fuziji Jugoslovanov? V dunajski »Informacije« naznanja slovensko-liberalni poslanec dr. Ferjančič, »da je v sedanjih razmerah izključena fuzija jugoslovanskega kluba. Slovanski centum bi zahteval od liberalnih Slovencev direktno kapitulacijo in v tem slučaju je razdor vedno še boljše zlo. Nada pa je, da se že v prihodnjih dneh izvede združenje slovanskega centra s slovensko-hrvatskim klubom«. — K tej vesti bi samo pripomnili, da o fuziji slovanskega središča s četvorico slov. liberalnih poslancev v zadnjem času pač nihče govoril ni, še manj pa želel take zveze, katere uresničenje se je dr. Ferjančiču zdelo potrebno dementirati.

Zakaj je v Idriji zmagal klerikalni Arko? Sicer ste se morda že naveličali vedne Idrije. Ta pa je vendar vredna, da jo otmemo pozabljivosti. Arko je podrl svojega liberalnega nasprotnika, ker so zanj agitirali zlasti mladi liberalci s tem, da so si dali svoj mah redno briti — torej se nosili kakor duhovnik Arko, ne pa kot liberalci Majaron, ki ima lepo brado. Sedaj so sklenili, da se ne bodo radi brade nič več zatekali k brivcu. Upajo, da bodo potem gotovo zmagali čez šest let. Novodobni Samsoni, kaj ne? Pa je resnična!

Za nižje državne uslužbenke. Z Dunaja se nam poroča danes: V včerajšnji seji proračunskega odseka je posl. Steinwender imel referat o uravnavi stališča diurnistov kalkulantov in onih drž. uslužbenec, ki ne pripadajo nobenemu činovnemu razredu. Predlagal je, naj se stvar uravna s posebno postavo, in je v glavnih potezah načrtal dotično od njega sestavljeno postavo in pojasnil tudi finančno stran. Finančni minister Böhm-Bawerk je rekel, da se vlada pri uravnavi te zadeve ne bo ozirala samo na predloge poslancev Pommerja in Prochaske glede izboljšanja položaja diurnistov in kalkulantov okoli 11.500 oseb, ampak da se bo ozirala tudi na davčne eksekutorje, pomožne sluga in na 1800 časasnih nastavljenec različnih kategorij. Finančna uprava ima že v načrtih o davku na vožne karte 5 milijonov kron namenjenih v poplajsek imeno-

vanih kategorij. Od te svote bi prišlo na diurniste in kalkulante okoli 3-2 milijonov kron, povprečno v enem letu na posamezno glavo 285 kron poplajška ali zvišanje dose-danjih prejemkov za eno tretjino. Razume se, da se ne bi smelo nanašati na dose-danje dohodke, ampak bi se z ozirom na kraje in uporabo moralo ustvariti posebne načine. Glede drugega ugotovljenja eksistence uslužbenec in njihovih družin je minister mnenja, da bi se to dalo doseči po administrativni poti. Minister je konstatiral, da je vseh šest postulatov, kateri so v poročilu referenta, tudi v načrtu vlade, namreč, da se imenovanje ne izvrši po načelniku dotičnega urada, ampak da imenovanje izvrši oblast, ki oddaja urad. mesta najnižjih čin. razredov, odprava pavšalnega sistema, povišanje dose-danjih dohodkov, povišanje istih s službenimi leti, stabilizacija in skrb za preskrb-nine. Sklenilo se je, da se referati poslance Steinwenderja in vladne izjave natisne in da se potem o njih prične generalna debata. — Včeraj je v državni zbor prišla deputacija zveze državnih pomožnih uradnikov. V deputaciji so bile zastopane vse dežele. Mi-nisterski predsednik in finančni minister sta obljubila, da bode ta podpirala želje pomož-nih uradnikov. Deputacija se je potem po-dala k vsem voditeljem strank, ki so tudi obljubili podporo.

Za delavce v tobačni tovarni. Finančno ministerstvo je izdalo naredbo, s katero se nekoliko zboljšujejo razmere delavcev tobačne tovarne za slučaj nezmožnosti za delo. Pravico do podpore ima vsak za delo nezmožen delavec že po dovršenem 10. mestu dosedaj 15. letu. Pred to dobo imajo za delo nezmožni delavci, če so služili vsaj pet let, pravico do enkratne odpravnine v višini stokratne najvišje dnevne v dotični kategoriji, torej: 160, 140, 120, 100 in 80 K. Če postane delavec invalid vsled poškodbe pri delu, mu pristojna pravica do odpravnine tudi pred 5. službenim letom.

Ljubljanske novice. — Zaupni shod »Ljublj. mešč. godbe«. Opozar-jamo tem potom še enkrat na ta shod, kateri je velevažnega pomena ter pričakuje odbor mnogobrojne vdeležbe. Lokal: Klubova soba pri Fantiniju. Začetek ob 8. uri zvečer. — Posnemanja vredno. Gostje stalnega omizja Bončarjeve gostilne na sv. Petra cesti so zložili 7 K za »Ljublj. meščansko godbo«. Odbor potrjuje sprejem dotične svote ter želi, naj bi našli darovatelji obilo posnemovalcev. — Podaljšanje Židovskih ulic. Židovske ulice se bodo podaljšale do Vegovih ulic. — Pogreša se rekrut 17. pešpolka Jakob Selan.

Račun za Jeranovo dijaško mizo. Za čas od 15. septembra do 1. oktobra je bilo plačati dijakom za hrano v ljudski kuhinji 155 K 54 v. in za druge troške začetkom leta (knjige, vpisnino in manjše šolske potrebe) 75 K, skupaj 230 K 54 v. — Dohodki od počitnic do 1. oktobra znašajo 452 K 50 v. Preostanka v blagajni je komaj toliko, da se bodo pokrili troški za polovico tekočega meseca. Ker je dijakov zopet čez 100 pri dijaški mizi, podporne zaloge pa tako malo, zato prosi oskrbnitvo Jeranove dijaške mize tudi za tekoče leto prijatelje uboge šolske mladine blagohotne podpore ker Jeranova dijaška miza nima nobene glav-nice in so njen edini dohodek le mili da-rovi dijaških dobrotnikov, katerih nam božji Mladinoljub obudi prav veliko tudi v tekočem šolskem letu.

Ljubljana 23. oktobra 1901.

Andr. Kalan,
oskrbnik Jeranove dijaške mize.

Zglaševanje črnovojnikov. Črno-vojniki, ki se letos še niso zglašili, se opo-zarjajo, da je zglašitev veljavna le še do 1. novembra in da one črnovojnike, ki so prezrli in opustili zglašitev, zadene globa od 4 do 200 kron. Več se razvidi iz lepakov. Mladenci, ki so rojeni leta 1883 v Ljubljani, se opozarjajo, da stopijo s 1. janu-rijem 1902 v črno vojsko in da se jim je zaradi zabeleže čimprej oglašiti pri tukajš-njem mestnem magistratu.

Proti cesarskim zastavam. »Do-movina« poroča, da je o priliki zborovanja nemške ljudske stranke v Radgoni dan pred zborovanjem znani župan Kodolitsch po-slal svojega občinskega uradnika k hišnim posestnikom z ukazom, naj se zastave iz-

obesijo, a strmite — cesarske se pa naj ne izobešajo. In res si zastoj iskal v celem mestu le eno cesarsko za-stavo! Res daleč smo prišli v Avstriji!

Nekaj za vodje naprednega učitelstva. »Edinost« poroča: Iz Buzeta nam pišejo, da je neki znani učitelj suspendiran od službe radi jako grdih činov. Stvar ima sodišče v rokah. Mož je notoričen podajač italijanske stranke in prijatelj jednega — Krstića. To poslednje povdarjamo posebno, ker niže ni možno, sosebno ne učitelju. Mi bi sicer ne povdarjali tega, ker vsaka stranka ima lahko tudi slabe ljudi v svoji sredi. Ali v tem slučaju moramo, ker je zbok žalostnih razmer v Slovincih baš ta mož mogel biti nekaterim krogom v Ljubljani avtoriteta o istrskih raz-merah, čegar besede so zadoščale, da so proti našim istrskim prvakom-trpinom kovali obtožbe, o katerih le nismo vedeli, ali so bolj drzne ali bolj nezmislne. — »Naša Sloga« pove ime tega učitelja, ki se glasi tudi čitateljem »Slovenca« »dobro« znani: Marijan Marchi, učitelj v Lanišću.

Nemška šola v Šoštanju. »Šul-ferajn« je sklenil za ustanovitev nemške šole v Šoštanju dati 6000 kron; ker se je že poprej več let nabiralo za to šolo, znaša že vsota, ki je odmenjena za ponemčevanje v slovenskem trgu nad 12.000 kron.

Kako se dela s slovenskimi urad-niki. Štajerski slovenski listi priobčujejo naslednji kričeči slučaj: Pred kratkim je prosilo za mesto adjunkta pri c. kr. davč. inšpektoratu v Ptujju več Slovencev, med njimi celo eden, ki je bil pripravljen pre-seliti se na lastne stroške. A mesto ni bilo oddano nobenemu slovensčine zmožnemu uradniku, temveč je bil na to mesto po-klican Nemec. Kje je tu pravica? Domači uradniki morajo v tujini samevati, k nam pa pošiljajo uradnike, ki niti ne umejo davkoplačevalcev!

Interkonfesionalno pokopališče. Občinski svet celovski je v včerajšnji svoji seji z vsemi proti dvema glasoma proglasil novo pokopališče interkonfesionalnim.

Spomenik cesarice Elizabete v Pulju. Pripravljalni odbor, ki je prevzel nalogo postaviti cesarici Elizabeti spomenik v Pulju, sklicuje sestanek za jutri zvečer. Ondi bodo udeleženci podpisali oklic, ki se izda tudi v hrvaščini.

Volitve na Primorskem. Preteklo nedeljo je imelo politično društvo »Sloga« svoj shod v Ročinju. Tudi liberalna stranka je isti dan imela v Ročinju svoj shod. Li-beralno zabavljanje ni pomnožilo ugleda na-rodnonapredne stranke. — C. kr. namest-ništvo v Trstu je razposlalo vsem okrajnim glavarstvom na Primorskem okrožnico, v kateri jih pozivlja, da prično s pripravljav-nimi deli za deželnozborske volitve. — Na Goriškem se bodo vršile deželnozborske volitve takole: 5. decembra bodo volile kmetske občine, dne 7. decembra mesta in trgovinska zbornica, dne 9. in 11. de-cembra veleposestvo. — V Istri se bodo deželnozborske volitve tudi vršile dne 5., 7. in 9. decembra.

Posnemanja vredno. Kakor poročajo, je nakupil pri Sv. Luciji, kjer bo stal na goriški strani kolodvor nove železnice, go-spod Gašper Hvalič, špediter v Gorici, več primerne prostora, da ustanovi ondi o svojem času špedicijo. Storil je pa to že zdaj zaradi tega, ker so se mislili ugnezdi-ti tujci. Naj bi gospoda Hvaliča posnemali vsi naši rojaki ob bohinjski železnici, katerim je dana prilika zastopati domače interese.

Država za nemške šole na Pri-morskem. V državnem proračunu je za nemške šole v Trstu, Pulju in Gorici svota 16.380 kron. Ta svota govori brez komen-tarja dovolj glasno.

Vodovod v Gorici. Občinski svet v Gorici je dovolil nov kredit 4000 kron za nova dela, da se mesto preskrbi z vodo iz Mrzleka.

»Schulvereinska« šola priklop-ljena goriškemu ženskemu učiteljskemu. Učna uprava resno misli goriško nemško privatno ljudsko od »Schulvereina« subven-cijonirano šolo priklopiti goriškemu ženskemu učiteljskemu. V drž. proračunu za prihodnje leto se nahaja postavka, s katero se usta-navljata pri tukajšnjem ženskem izobraže-vališču dve novi mesti župničnih poduč-

teljic, in sicer s prihodnjim šolskim letom. Gotovo je bržčas, da stojita ti dve na novo sistemizovani mesti v zvezi s podržavljenjem »Schulvereinske« šole. Nemški otroci bodo torej lahko obiskovali šolo sredi mesta, slo-venski otroci pa bodo še naprej morali za-hajati v Podturn!

Oklofutan finančni nadstražnik. V Trstu se je zgodil kričeč slučaj. V javnih skladiščih je carinski višji oficijal Hüllen-bauer dal nekemu finančnemu nadstraž-niku povelje, naj gre z njim v zgornje pro-store preiskovat sladkor. Nadstražnik si je dovolil opazko, da je v to določen nekdo drugi. Višji oficijal Hüllenbauer je na to od-govoril s tem, da je nadstražniku zasolil — zaušnico. Ali tako obnašanje določa nemška kultura?

Ustreljen volk. Anton Raspor, gozdni čuvaj občine Kastav, je ustrelil odrastlega volka.

Nož v trebuh je zasadil v pretepu v Vidmu kmetski fant Ignacij Sadar svojemu tovarišu Francu Koželju. Koželj je smrtno nevarno ranjen.

Zrakoplovstvo. Sedaj se je pojavil tudi neki Avstrijec z imenom Waldemar Po-rak de Varna, ki si hoče pridobiti slavo, da je izumil zrakoplov, katerega je mogoče vo-diti. Mladi iznajditelj je star 22 let in dela v Mödlingu na Dunaju v nalašč v ta na-men zgrajenem lesenem prostoru na svojem »Aviatorju«, kakor imenuje svoj zrakoplov, in upa, da ga bode dovršil v osmih mese-cih, tako da se bode mogel z njim udeležiti konkurence zrakoplovcev v Parizu. Ogerski trgovec Josip Virag je zgradil neki letalni stroj, ki je baje dosegel toliko popolnost, da je avstrijski vojni minister Viraga poklical na Dunaj, kjer bode pokazal svojo iznajdbo.

Znamenita slavnost. V baziliki sv. Petra se je 19. t. m. ob prisotnosti več francoskih in laških prelatoz odkril kip no-vega blaženega De La Salle, utemeljitelja bratov krščanskih šol.

Katoliške redovnice iz Francije na Angleškem. V protestantskem Londonu se je te dni svečano otvorila bolnica »Sv. Ivana in Elizabete«. Uprava bolnice je po-verjena katoliškim redovnicam, ki so došle iz Francoske. Angleški list »The Tablet« je prinesel o tej priliki navdušen članek v po-hvalo katoliških redovnic ter pripominja, da katoliške redovnice izganja katoliška Fran-coska, a vsprejema jih rada protestantska Angleška in poveruje jim upravo svojih bolnic.

Nenavaden samomor. Iz Nemškega Broda se poroča: 27letni načelnik postaje Franc Kacireb v Kojetnici se je vrgel raz cerkvenega stolpa mestne cerkve in ostal na mestu mrtev.

Strašno dejanje. V bližini Budim-pešte je premožni kmetovalec Franc Esős ustrelil svojo ženo, kodjaža in jednega svojih uradnikov. Naposled je ustrelil še sebe. Vzrok: ljubosumnost.

Kotiček za liberalce Gotovo smo mi »klerikalci« važnejši, kakor pa liberalci. Kajti mi o liberalcih primeroma malo pi-šemo, med tem, ko liberalni listi včasih od prve do zadnje vrste nimajo nič drugega, nego samo dobrohotna poročila o »klerikalni« mogočnosti. Opozoriti moramo liberalce, da je njihov »Narod« zadnji čas nekaj zaostal. Kar čenča, je vse že stokrat povedal. To je naravnost zaničevanje liberalne »inteligence«, ako mora dan na dan čitati ravno iste stvari. Tudi glede surovosti je »Narod« že davno prekošen od goriške »Sočee«. Ta je iznašla novo metodo, ki je jako pripravna, lahka in umljiva. Svoje nasprotnike imenuje kar »lumpe«, »barabe«, »lalote«, »farbarje«, »norce«, »prismojence«, »žvirceže«, »osle«, »teleta«, »pod-repnike«, »hujškače«, »zbesnele zverine« itd. To je jasno, da ljudje, ki so zaslužili taka imena, nimajo prav! Če bi bilo vse tako, kakor piše »Sočee«, bi na Goriškem bilo devet desetih samih sleparjev, lažnivcev in nesramnežev. Umljivo je torej, da poštenjaka Tuma in Gabršček gorita svete jeze. V taki menažeriji biti in ne posuroveti je res težko. Zato pa. Mi smo že zadnjič, ko smo pisali o Plantanovi stvari, dokazali, da so liberalci vsi poštenjaki. Ta dokaz velja tudi za Go-risko, ker tudi tam imajo, kot razvidno iz povedanega, vso poštenost in om ko v za-kupu liberalci okoli »Sočee«. — Kije, oj kje so časi, ko ste liberalci nas imenovali »ožlin-drane« klerikalce? Tega prijaznega imena že nekaj časa ni bilo več čuti v »Narodu«, in sicer od tega časa, odkar sta Hudnik in za njim Plantan dala svoj »štempelj« liberalni stranki. Vi molčite na to kot grob. Niti »lažnivci«, niti »faloti« nam niste rekli na naše odkritje. V zadregi ste se zaleteli v Aleševca in loške nune. Kdaj nam boste pa prišli na dan z zaupnicami svojima dragima, vi pohodniki in oplantanjeni Malovrhovci?

Car in Poljaki. Ruski car je 30 odličnih Poljakov poklical v avdijenci k sebi v Spalo.

Učiteljstvo na Japonskem. Na Japonskem imajo sedaj 52 učiteljskih za mladeniče in 16 za deklice. Moška učiteljska imajo štiri, ženska tri letnike. Za vzgojo učiteljev na učiteljskih sta v Tokiju dva posebna zavoda s triletnim tečajem.

Telefonska in brzojavna poročila.
Severnozapadna železnica.

Dunaj, 23. okt. (C. B.) Poslanska zbornica je danes z 1 glasom nad potrebno dvetretjinsko večino sprejela nujni predlog posl. Kaftana, naj se poddržavita severozahodna in južnoseverna nemška železnica. Predlog se je odkazal železniškemu odseku v takojšnje poročanje.

Dunaj, 23. okt. V državni zbornici se je vršila danes debata o nujnosti Kaftanovega predloga, naj se poddržavi severozapadna železnica. Generalni govornik pro Maštálka, contra Pergelt. Pri glasovanju 134 za nujnost, zoper 66. Za so glasovali: vsa desnica, kršč. socialci, soc. demokratje in Italijani. (Viharno odobravanje na desnici.) Pri razpravi o meritu predloga hoče poslanec Pergelt govoriti. — Predsednik mu hoče dati besedo. Velik hup pri Mladočehih: Naj se glasuje takoj! Vkljub temu hoče Pergelt govoriti. Vihar na desnici. Pergelt zahteva glasovanje po imenih. Pri glasovanju njegov predlog pade. Kaftanov predlog se izroči železniškemu odseku.

Škandal vsenemcev.

Na to pride v razgovor nujni predlog dr. Stranskega o nasilstvu vsenemcev v Litavi. Stransky dobi besedo. Ko začne govoriti, zatulijo vsi vsenemci: „Saujude, vi jud! Vi hočete o čeških stvareh govoriti?“ Stransky Wolfu: „Vi kot voditelj najmlajše vladne stranke bi se morali vendar dostojneje obnašati. Najslabši ‚Saujude‘ je boljši od vas!“ Wolf Stranskemu: „Sie beschnitten Kerl! Kot jud nimate tu nič govoriti!“ Stransky: „Kje bi pa vi bili danes brez judov?“ Schalk: „Vi predzri češki izzivavec!“ Stein: „Ekelhafter Kerl!“ Stransky Steinu: „Jaz sem boljši kristjan, kakor vi! S pismom iz Rima vam to dokažem!“ Predsednik pokliče Schalka k redu. Stein: „Ta ostudni jud!“ Predsednik: „Tudi poslanca Wolfa moram poklicati k redu.“ Wolf: „Pa, gospod predsednik, saj ste vi ravno tako prepričani, kakor jaz.“ Schalk: „Pojdite v kopel!“ Wolf: „Nehaj, jud!“ Stransky: Govoriti mi je o nujnem predlogu... Wolf: „Torej začni, jud!“ Stransky (med burnim vpitjem vsenemcev): Napad vsenemcev na Litavo kaže dekadenco uprave proti nemškemu nacionalizmu. Nemci so to nasilstvo storili samo zato, ker so se hoteli maščevati, da je mestna uprava prišla v češke roke. Povsodi se tudi vlada udaja vsenemcem. (Saujud!) Ta nacionalizem je tako razdivjan, da ga ne moremo dalje trpeti. (Debata se nadaljuje.)

Dunaj, 23. okt. Ministerski predsednik je na interpelacijo posl. Krempa izjavil, da so priprave za obligatorično zavarovanje proti ognju v polnem tiru.

Dunaj, 23. okt. Poroča se, da se novi tiskovni zakon v najkrajšem času predloži zbornici. Načrt tiskovnega zakona je že gotov. Razža-

ljenja časti po časopisju se odtegnejo porotnikom, prostost kolportaje bode samo za tiskovine, ki bodo izvršene v državi.

Dunaj, 23. okt. Proračunski referent v finančnem ministerstvu, dvorni svetnik vitez Engel, je odlikovan z viteškim križem Leopoldovega reda.

Dunaj, 23. okt. Nemška ljudska stranka je izvolila za predsednika dr. Derschatta, za prvega podpredsednika Pradeja, za drugega podpredsednika Beuerleta. Soglasno se je sklenilo, da nemška ljudska stranka vstaja pri predlogu zoper naseljevanje francoskih kongregacij.

Dunaj, 23. okt. Zatrjuje se, da bodo stanovske kmetijske zadruge na dnevnem redu drž. zborniške seje dne 5. novembra. Glede proračunske generalne debate so se vse stranke razven Vsenemcev izrekle, da se z ozirom na ogromno delo zadovoljijo z enim govornikom. Vsenemci zahtevajo tri govornike. Posredovanja se še vrše.

Dunaj, 23. oktobra. Načelnikom v davčnem odseku mesto dr. Kaizla kandidujejo Čehi dr. Kramar, Nemci pa dr. Mengerja. Včerajšnja seja se radi needinosti v tem vprašanju ni vršila.

Dunaj, 23. oktobra. Krščansko-socialni državni poslanec Prochaska je sprejel deputacijo nosačev prtljage na južni železnici, ki so mu izročili svoje želje. Posredoval bode zanje pri železniškem ministru.

Dunaj, 23. oktobra. Nemška liberalna stranka predloži po poslancu Voglerju predlog za spremembo postav o zakonu.

Dunaj, 23. oktobra. Razni listi zopet prinašajo vesti o bolezni svetega očeta.

Dunaj, 23. okt. Finančna oblast je požarnim brambam naložila pristojbinski ekvivalent za premično premoženje požarnih bramb. Mnogo požarnih bramb grozi, da ustavi radi tega svoje delovanje. Dr. Lueger je z nekaterimi poslanci danes posredoval, da bi se preklicali dotični plačilni nalogi.

Dunaj, 23. oktobra. Novemberski advancement so že predložili cesarju v Gödöllő in se objavi v dneh mej 26. in 28. oktobrom.

Lvov, 23. oktobra. „Przegłond“ označuje združenje vseh slovanskih strank za smešno. Poljaki niso voljni, pod firmo slovanske vzajemnosti za Čeha pobirati kostanja iz ognja. List se povspne celo do trditve, da bi bila za Poljake zveza z Nemci manj škodljiva. (!)

Zofija, 23. okt. Bivša ministra Ivančev in Tončev morata plačati vsak po 50.000 frankov kavecije, ali pa morata takoj v ječo.

Sredec, 23. oktobra. Knez Ferdinand sklicuje sobranje na dan 28. oktobra.

Berolin, 23. oktobra. Iz Swatau se poroča: V Hsing Ning je zopet mir. 140 vstaških vodij je bilo usmrčenih.

Pariz, 23. okt. Na zahtevo Francoske posvetujejo se vlasti o skupnih korakih, kako prisiliti Turčijo, da izvrši berolinsko pogodbo glede Makedonije in Armenije. Gledalo se bode tudi na to, da Turčija da garancije, da se izvedejo reforme. Tudi stvari na Kreti se

na novo urede. Sedaj se posvetujeta o tem Rusija in Nemčija.

Pariz, 23. okt. Neki poslanec je pokral v modnem magazinu mnogo obleke.

Antwerpen, 23. okt. Pripravlja se velik bojkot proti angleški trgovski mornarici. Tudi delavstvo v raznih pristaniščih ji bo odreklo pomoč.

London, 23. okt. Lord Kitchener je zopet prosil za izvežbane jezdece, ker ima sedaj samo še 300 jezdecev, katere lahko rabi. Salisburyja je radi vojne v Južni Afriki kralj poklical k sebi.

Umrli so:
V hiralnici:
21. oktobra. Ivan Mivšek, delavec, 30 let, jetika.
V bolnišnici:
20. oktobra. Jurij Zekol, žagar, 25 let, fractura compl. cranii, meningitis.
21. oktobra. Anton Pajk, kajžar, 58 let, cystitis pyelonephritis septica.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
22. 9 zveč.	733,7	9,8	sl. sever	oblač.	
23. 7. jut.	736,5	9,6	sl. jzah.	oblač.	24,4
23. 2. popol.	738,5	13,5	hrezvetr.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 11,4. normale: 9,3

Zahvala.

Predsedništvo šentpeterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izvršuje prijetno dolžnost ter izreka na tem mestu najtoplejšo zahvalo velerodnemu gosp. dr. Valentinu Krisperju, odvetniku v Ljubljani, za izredno čast in velikodušni čin, da je blagohotno postal pokrovitelj šentpeterske moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Slava mu!

V Ljubljani, dne 23. okt. 1901.

Vera Štajmer, t. č. predsednica. Martin Malenšek, t. č. predsednik.

Lepo predivo,

suhe gobe v vsaki množini in vse druge

deželne pridelke,

kupuje najdražje **ANTON KOLENC**, trgovec v Celju. Kdor kaj takega ima, naj naznani ceno in množino. 971 10-8

Pozor! Pozor! Pozor!

Tisek črk na trakove v zlatu, aluminiju itd.

je vse kaj drugega kot prilepljene papirnate črke, katere dostikrat že med potjo do pokopališča odleté, in ne stane dosti več od papirnatih črk.
V vročem tisku se črke svetijo, da je veselje. in so trpežne dolgo vrsto let. Velikost črk je različna, kakor napis in trak zahtevata, do 86 mm višočine.
Izdeluje in poprasila daje **knjigoveznica**

1017 4-1 **Ivan Bonač-a v Ljubljani.**

Krasne nagrobne vence in trakove za vence
v veliki izberi in najceneje priporoča
K. Recknagel Mestni trg 24.

Dunajska borza.

Dne 22. oktobra.		Dne 22. oktobra.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Savinske srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notab.	98 45	20 mark	23 44	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	106 —	St. Genois srečke, 40 gld.	236 —
Skupni državni dolg v srebru.	96 25	20 frankov (napoleonidor)	19 02	Priporočene obveznice državne železnice	94 35	Waldsteinove srečke, 20 gld.	265 —
Avstrijska zlata renta 4%	118 80	Italijanski bankovci	92 25	» južne železnice 3%	427 —	Ljubljanske srečke	398 75
Avstrijska kronrska renta 4%, 200 kron	95 60	C. kr. cekini	11 31	» južne železnice 5%	316 —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	63 50
Ogerska zlata renta 4%	118 55			» dolenskih železnice 4%	— —	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	261 50
Ogerska kronrska renta 4%, 200	92 75			Kreditne srečke, 100 gld.	400 75	Akcije tržaskoga Lloydja, 500 gld.	5520 —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1627 —			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500 —	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	804 —
Kreditne delnice, 160 gld.	616 50			Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	48 —	Splošna avstrijska stavbinska družba	137 —
London vista	239 97 1/2			Ogerskega	24 —	Montanska družba avstr. plan.	343 75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117 27 1/2			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15 60	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	410 —
				Rudolfove srečke, 10 gld.	55 —	Papirnih rubljev 100	253 75

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCU“
I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestal vrti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.